

Bosna a Hercegovina

- západ Balkánskeho polostrova, hl. mesto Sarajevo, 12km Jadranského mora, mierne podnebie, povrch prevažne hornatý (krasové útvary) – 90% pohorie Dináre, rieka Sáva,

Neretva, Drina;

- ťažobný priemysel, hutníctvo, strojárstvo, chémia, drevospracujúci priemysel, chov oviec a pestovanie tabaku;
- na jar 1990 tu vznikli politické strany, ktoré sa väčšinou vymedzovali na národnostnom princípe – srbskom, moslimskom a chorvátskom. Po parlamentných voľbách v decembri 1990 vznikla koalíčná vláda (zastúpenie všetkých 3 nacionálnych strán), novým prezidentom sa stal moslim Alija Izetbegovič.
- krátko po voľbách však bosenský Srbi za podpory federálnej juhoslov. armády začali usilovať o autonómiu;
- bosnianska vláda po stupňujúcich prejavoch srbského separatizmu (vyhlásenie republiky srbskej v Bosne a Hercegovine) a na základe referenda z februára **1992 v marci** vyhlásila **nezávislosť Bosny a Hercegoviny**.
- nenaplnenie separatistických snáh Srbov a Chorvátov dalo vzniknúť koncom marca 1992 trojstrannému občianskemu konfliktu, v kt. získali prevahu bosnianski Srbi, dochádzalo k etnickým čistkám s cieľom očistiť územie od moslimov.
- **v máji 1992 bola Bosna a Hercegovina prijatá do OSN** a Rada bezpečnosti vyhlásila hospodárske sankcie voči Federatívnej republike Juhoslávii, čo donútilo juhoslovanskú armádu v júni 1992 k stiahnutiu z Bosny.
- **začiatkom júna 1992** prišli do Bosny jednotky OSN (**misia UNPROFOR**);
- boje medzi etnikami pokračovali a do októbra 1992 ovládli bosnianski Srbi cez polovicu územia Bosny a Hercegoviny;
- začiatkom januára 1993 predložili mieroví vyjednávači OSN (Vance a Owen) plán na riešenie krízy (tzv. **plán Vance- Owen**), ktorý delil Bosnu a Hercegovinu na 10 samosprávnych kantónov, zodpovedajúcich zhruba etnickej situácii pred vypuknutím konfliktu. Do konca marca 1993 sa k plánu pripojili bosnianski Chorváti a Moslimovia, proti boli Srbi.
- v júni 1993 sa však dokázali na pláne riešenia krízy dohodnúť Chorváti so Srbmi – tzv. **plán Owen- Stoltenberg** (pretvorenie B a H v úniu 3 republík na základe etnického princípu) – proti bola oficiálna bosnianska vláda a moslimovia;
- **vo februári 1994** – zásah jednotiek NATO, zároveň vytvorená Chorvátsko- moslimská federácia;
- **v marci 1995** – spoločné velenie moslimov a Chorvátov, v máji chorvátska armáda dobyla srbské pozície v západnom Slavónsku a **v auguste 1995** aj oblasť Krajiny, Srbi dobyli enklávu **Srebrenica**, ktorá bola už skôr vyhlásená za tzv. bezpečnú zónu pod ochranou OSN.
- **začiatkom októbra 1995** – **v B a H do platnosti všeobecné prímerie** a zahájené mierové rokovania;
- **14.12.1995 Paríž** – **podpísaný záverečný text mierovej zmluvy**, B a H mala zostať jedným štátom zloženým z dvoch subjektov: Federácie B a H (moslimsko – chorvátska, 51% územia)

a Srbskej republiky B a H, **21.11.1995 - Daytonská mierová dohoda** urobila z Bosny dočasný medzinárodný protektorát a bosnianskym Srbom priznala kontrolu nad 49% územia; -vojna v Bosne (1992-95) bola najväčším ozbrojeným konfliktom v Európe od 2.sv.vojny;

